

Mesto Gradisa kaže na njegovo uspešnost

V poslovnem in zasebnem življenju se določeni dogodki ponavljajo enkrat na leto. V poslovnem svetu so to dogodki, ko napravimo takšen ali drugačen obračun. Tokrat bomo pregledali lanskoletne podatke največjih podjetij v Sloveniji in Jugoslaviji in mesto Gradisa v tem pregledu.

Lestvice sta objavili reviji »Gospodarski vestnik« v številki 37 in »Ekonomska politika« v posebni številki — z naslovom 200 največjih. Lestvice, objavljene v slovenski reviji, razvrš-

čajo delovne organizacije po dohodku. Ustreznejši kriterij je dohodek ali družbeni proizvod (DP je dohodek in amortizacija), saj se tudi v gradbeništvu v celotnem prihodku izkazujejo dela, ki jih določene organizacije ne opravijo, pa jih vštejejo v celotni prihodek (na primer premostitveni objekti, ki jih je Gradis zgradil na zahodni ljubljanski obvoznici in na obali, so vštet v celotni prihodek SCT).

Gradis je v letu 1981 — na to leto se

nanašajo podatki — zaostal, predvsem spričo nadaljnega upadanja investicijske potrošnje. Med največjimi podjetji v Jugoslaviji je na 79. mestu (leta 1980 na 62. mestu, leta 1979 na 54. mestu), med največjimi gradbenimi podjetji je na 9. mestu (leta 1980 na 8. mestu), v Sloveniji pa je na 16. mestu (leta 1980 na 13. mestu). Še vedno pa je **Gradis največja delovna organizacija v Sloveniji**. Razen Gradisa in SCT so vse večje OZD sestavljene organizacije.

Stane Uhan

nadaljevanje na 4. strani

Ksem delaveem
in poslovnim partnerjem
iskreno čestitamo
za Dan republike

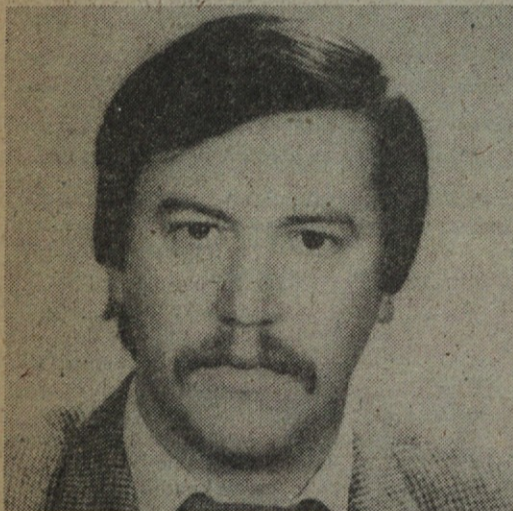
UREDNIŠTVO

Na kongres prišel iz Iraka

Delavci na delu v tujini sprejemamo ukrepe, ki so nujni

Na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije je sodeloval tudi **Ivan Cestar**, delavec našega tozda GE Maribor, ki je govoril v imenu nekaj tisoč delavcev, zaposlenih v Iraku. V svojem referatu je nakazal predvsem probleme, s katerimi se srečujejo gradbeniki na področju družbenoekonomskih vprašanj, do katerih prihaja predvsem zaradi pomanjkanja prędhodnih izkušenj pri izvajanju investicijskih del v tujini. Prav pri neurejenosti teh vprašanj pa povzročajo skoraj vse probleme pri delovanju v tujini.

»Pred pričetkom izvajanja investicijskih del v tujini nam večkrat manjka bistveni element, to je poznavanje delovnih pogojev, organizacije dela in življenja, možnosti družbenopolitične organiziranosti in samoupravnega delovanja,« je na začetku svojega referata naglasil tov. Cestar in

Ivan Cestar

dodal, da temu botrujejo dostikrat samoupravni akti sprejeti v domovini, ki pa so vse prevečkrat presplošni in nedorečeni. Zato je treba akte dopolniti tako, da bodo vanje vnešene praktične rešitve, ki temeljijo na pozitivnih izkušnjah pri delu v tujini, in ki nikakor ne smejo biti enostranske in sprejete le od delavcev v domovini, temveč morajo vsebovati tudi tiste rešitve, ki so dogovorjene med delavci v tujini.

»Status delovnih enot v tujini ni zadovoljivo rešen. Zaradi prevelike razdrobljenosti slovenskega gradbeništva predstavlja delovna enota v tujini največkrat le skupek delavcev različnih delovnih organizacij. Zato se pojavljajo nerešena vprašanja uveljavljanja samoupravnih pravic in dolžnosti, ki izvirajo iz dela, vprašanja pristojnosti skupnih organov, vprašanja družbenopolitične organiziranosti in vprašanja kompetenc in odgovornosti poslovnih struktur na delovnih enotah v inozemstvu,« je o statusu delovnih enot v tujini zaključil Ivan Cestar.

»Pripravlja se nov sporazum oz. družbeni dogovor, ki naj bi enotno za vse organizacije v Sloveniji uredil pomanjkljivosti, ki sem jih nakazal in bo poenotil osnove, merila in pogoje uresničevanja

nja pravic in obveznosti iz dela pri izvajanju del v tujini. Sporazum je potreben.

Delavci na delu v tujini sprejemamo rešitve, ki so nujne in bodo zagotavljale uspešno izvajanje del. Te rešitve morajo biti takšne, da bodo zagotavljale delavcem osebni dohodek, ki bo rezultat dejansko vložene dela in pogojev, v katerih se to delo opravlja, družbenopolitični skupnosti pa delež, ki je v trenutnih zaostrenih pogojih gospodarjenja nujno potreben.

Smatramo pa, da morajo k sporazumu oz. družbenemu dogovoru pristopiti tudi delavci vseh drugih panog gospodarstva, ki se pojavljajo na izvajanju del v tujini. Mislimo predvsem trgovinske organizacije, razna predstavništva itd. Istočasno predlagamo, da dajo slovenski sindikati pobudo za enotno urejevanje teh vprašanj za celotno območje Jugoslavije.

Delavci na delu v tujini zato soglašamo s spremembami, ki imajo za posledico spremenjeno razmerje devizni-dinarski del osebnega dohodka, nadomestilo za čas koriščenja letnega dopusta, korekturo raznih dodatkov, vendar ne za popolno ukinitve slednjih. Dodatki za nadurno delo, nočno delo, za klimatske pogoje itd. morajo ostati, višina le-teh pa naj se določi v podobnem razmerju, kot je razmerje neto OD v domovini — neto dodatki v domovini.

Pri sprejemanju sporazuma in pred pričetkom izvajanja sporazuma velja posebno pozornost posvetiti tudi rokom za izvedbo sporazuma. Da bi se izognili težavam, ki sem jih uvodoma navedel, bi bilo treba razmisliti, ali naj nov sporazum ali dogovor velja za vse udeležence sporazuma od določenega trenutka dalje, ali pa naj se sporazum prične izvajati postopoma. S postopnim pričetkom izvajanja sporazuma bi se izgonili masovnim odmevom. Če takšna rešitev ni mogoča, pa je nujno določiti prehodno obdobje, v katerem se bo lahko vsak delavec osebno odločil, ali je še pripravljen delati v tujini pod spremenjenimi pogoji. Tistim, ki pogojev novega sporazuma oz. dogovora ne bi mogli sprejeti, naj se omogoči vrnitev v matične organizacije. S slednjim v zvezi je potrebno poudariti še to, da je nujno, da pristopimo h kadrovanju za delo v tujini odgovorneje, predvsem v tem smislu, da ugotovimo, kdaj in pod kakšnimi okoliščinami je delavec dolžan oditi na delo v tujino in kdaj sme odhod na delo v tujino odkloniti.

Kljub mnogim težavam, s katerimi se srečujemo na delu v Iraku, se delavci zavedamo, da moramo razvijati samoupravne socialistične odnose.

Prepričani smo, da brez tega tudi prevzetih del ne bomo kvalitetno in v rokih dokončali, ekonomski efekti pa bodo bistveno slabši. V ta namen smo pristopili k organiziranju vseh družbenopolitičnih organizacij, posebej pa sindikata. Na projektu, na katerem delam, imamo organiziranih devet osnovnih organizacij sindikata, njihovo delo in aktivnost pa vsklajuje konferenca OOS. Pri organiziranju sindikata smo se srečali s problemom načina organiziranja delavcev v osnovni organizaciji, ker na tem projektu sodelujejo delavci iz 4 delovnih organizacij. Mi smo se odločili, da orga-

niziramo osnovne organizacije sindikata na principu skupnega projekta tako, da so člani ene osnovne organizacije iz različnih delovnih organizacij. Kljub temu, da ima ta način organizacije nekatere konkretne prednosti, pa nam predstavlja resen problem vprašanje povezovanja osnovnih organizacij sindikata z osnovnimi organizacijami v temeljnih organizacijah, ker je na ta način pretrgana vez med delavcem in njegovo temeljno organizacijo.

Sindikati v tujini se aktivno vključuje v razreševanje vseh vprašanj, ki vplivajo na družbenoekonomski položaj delavca v Iraku. Z uspehi ne moremo biti zadovoljni, ker se izredno težko vključujemo v krog samoupravnega komuniciranja v temeljnih organizacijah in drugih problemov, ki so vsakodnevno prisotni. Naj naštejemo nekaj problemov:

Na kongresu je z referatom nastopila tudi naša delegatka iz tozda GE Gradnje Ptuj tov. Marija Tomiņšek

- problem samoupravnega in splošnega informiranja
- kadrovanje
- kulturno delovanje
- organizacija prostega časa kot nadomestilo za dobrine, ki so delavcem projekta zaradi oddaljenosti od doma in družine odvzete.
- pomanjkanje ustreznih gradiv za družbenopolitično delo
- težji delovni pogoji.

Pričakujemo širšo družbenopolitično akcijo, ki mora razrešiti sistemsko in trajno vsa pomembnejša vprašanja, ki sem jih navedel, pa tudi druga, ki jih ugotavljajo v zvezi z delom v tujini organizacije združenega dela v domovini. Kljub kratkemu času, ki je za to na razpolago, mora pristopiti k temu reševanju čim širši krog delovnih ljudi, saj nam le-to jamči, da bomo odnose urejali tako, da bo delo in življenje v tujini organizirano, kar je osnovni pogoj uspešnega dela v tujini.

Kazalci poslovanja po 9 mesecih

Družbeno omejevanje investicij občutimo vsi

V tem zapisu so prikazani rezultati poslovanja Gradisa kot celote. To pomeni, da so zbrani rezultati vseh sedemnajstih temeljnih organizacij in vseh treh delovnih skupnosti. Prikazani so rezultati dela delavcev zaposlenih v domovini. Rezultati dela v tujini so prikazani le kot izraz blaga (to je kot prihodki od prodaje na tujem trgu) in kot prihodki od delovnih enot v tujini (to je čisti devizni priliv predvsem od DE Frankfurt in nekaj malega od DE v Iraku). Omenimo lahko, da smo imeli v devetih mesecih v tujini povprečno zaposlenih 733 delavcev.

Z rezultati poslovanja Gradisa po devetih mesecih dela ne moremo biti preveč zadovoljni. Občutno je upadanje obsega del in slabšanja produktivnosti in ekonomičnosti, medtem ko je naš uspeh, izražen z dohodkom na pogojno uro, sorazmerno dober.

Primerjava s slovenskim gradbeništvo

Predno pa se lotimo pregleda naših števil, si na kratko predočimo, kakšen je položaj v slovenskem gradbeništvo. Prve podatke o obsegu del, opravljenih učinkovitih urah in številu zaposlenih objavi Zavod za statistiko SR Slovenije. Služba družbenega knjigovodstva pa podatke o celotnem prihodu, dohodku in osebnih dohodkih, torej skratka skoraj vse podatke iz bilance uspeha, obdela in objavi po področjih dejavnosti šele v mesecu decembru.

Podatki Zavoda za statistiko se nanašajo na gradbeno operativno, zato lahko za primerjavo upoštevamo le podatke naših gradbenih enot.

V devetih mesecih dela so naše gradbene enote opravile skoraj 12 % vseh gradbenih del v Sloveniji. Od skupnega števila zaposlenih je bilo v naših gradbenih enotah zaposlenih dobrih 11 % delavcev, ki so opravili 11 % vseh učinkovitih ur.

Naša produktivnost, izmerjena z vrednostjo del na učinkovito uro, je bila za slabih 5 % nad povprečno produktivnostjo slovenskega gradbeništva. Obseg del v naših gradbenih enotah se je v primerjavi z lanskim tričetrtletjem znižal za 4 %, v slovenskem gradbeništvo pa le za 1 %. Tudi zmanjšanje števila zaposlenih je pri naših gradbenih enotah večje kot v slovenskem gradbeništvo.

Ze uvodoma lahko povemo, da ima TOZD SPO Ljubljana tudi v tričetrtletju izgubo na čistem dohodku. Vendar je ta izguba občutno manjša kot ob polletju. Zmanjšala se je od 24 milijonov dinarjev na 5 milijonov dinarjev.

Obseg del in zaposleni

Vrednost opravljenih del je bila ob tričetrtletnem obračunu 7006 milijonov dinarjev in se je v primerjavi z lanskim tričetrtletjem povečala za 25 %, kar pomeni, da se je vrednost opravljenih del realno znižala za 16 %. Letni plan je ob tričetrtletju dosežen s 77 %. Obrtniških del smo imeli za 1523 milijonov dinarjev, kar je nekoliko manj kot lani. Povečale pa so se gradbene izdelavne storitve drugih za 30 % in so znašale 682 milijonov dinarjev.

Vrednost lastne proizvodnje je bila 4801 milijonov dinarjev. Porast je nak kot pri vrednosti proizvodnje.

Število zaposlenih delavcev se je zmanjšalo od 6987 lani na 6570 letos, kar je za 6 % oziroma za 417 delavcev manj. Zmanjšanje števila zaposlenih se odraža tudi na številu opravljenih ur, ki so se zmanjšale za 6 %. Zaposleni delavec je letos opravil povprečno 182 ur na mesec, od teh je bilo 154 učinkovitih ur, vstevši 7 nadur in 28 ur nadomestil. Lani je zaposleni delavec prav tako opravil 182 ur na mesec, vendar je bilo število učinkovitih ur manjše, le 152 z 8 nadurami vred.

Realizirane ure so se zmanjšale za 5 %, pogojne ure za 3 %. Kvalifikacijski količnik se je povečal od 2,128 na 2,180 ali za dobra 2 %.

Celotni prihodek in dohodek

Celotni prihodek (to je plačana realizacija, povečana za druge prihodke) je 7536 milijonov dinarjev. S tem zneskom je dosežena planirana vrednost s 78 % in lanski rezultat presežen za 14 %.

Materialni stroški so se povečali na 15 %. Njihov delež v celotnem prihodu je nekoliko večji kot lani, kar pomeni, da se je poslabšala ekonomičnost poslovanja. Zaradi spremenjenih amortizacijskih stopenj se je minimalna amortizacija povečala kar za 98 % in je 267 milijonov dinarjev.

Dohodek je 2190 milijonov dinarjev. Večji je za 6 % in dosega 79 % planirane vrednosti.

RAZPOREDITEV DOHODKA

Najprej moramo iz dohodka plačati vrsto obveznosti. Ob tričetrtletnem obračunu so znašale vse obveznosti 657 milijonov dinarjev. Povečale so se za 5 %, to je nekoliko manj kot se je povečal dohodek.

Po plačilu obveznosti nam ostane čisti dohodek 1533 milijonov dinarjev. Povečal se je za 7 %. Začasno smo ga razporedili takole:

	I—IX/81	GN 1982	I—IX/82
Čisti dohodek	100,0	100,0	100,0
Osební dohodek	58,2	65,4	63,0
Stanovanjske gradnje	3,8	3,6	3,7
Skupna poraba	6,6	6,4	6,2
Poslovni sklad	27,9	21,0	23,9
Rezervni sklad	3,5	3,6	3,2

Iz zgornje preglednice je razvidno, da se začasna razdelitev čistega dohodka nekoliko močneje razlikuje od načrtovane le v dveh postavkah: osebnih dohodkih in poslovnem skladu. Za osebne dohodke smo razporedili manj, kot smo načrtovali, pa vendar precej več kot lani.

Del čistega dohodka, namenjenega za stanovanjsko gradnjo, je 57 milijonov dinarjev. Osnova za izračun so osebni dohodki. Obvezno moramo razporediti za namene stanovanjske gradnje nekaj več kot 4 % od osebnih dohodkov. V odvisnosti od doseženega dohodka in glede na potrebe lahko v tozd razporedijo v ta namen višji odstotek. V Gradisu smo do sedaj namenili za stanovanjsko gradnjo 5,9 % od osebnih dohodkov.

Za sklad skupne porabe smo začasno razporedili 95 milijonov dinarjev. To je za 1 % manj kot lani.

Za poslovni sklad smo namenili 366 milijonov dinarjev, kar je za 9 % manj kot lani, vendar že 91 % načrtovane vrednosti.

Za sklad poslovni sklad smo namenili 366 milijonov dinarjev, kar je za 9 % manj kot lani, vendar že 91 % načrtovane vrednosti.

V rezervni sklad smo razporedili 49 milijonov dinarjev. To je toliko kot lani. Razporeditev v rezervni sklad je odvisna od doseženega dohodka. Razporediti moramo 2,5 % od doseženega dohodka.

Osební dohodki

Ob tričetrtletnem obračunu smo

ka. Skoraj vse temeljne organizacije so pri delitvi upoštevale merila z izjemo TOZD OGP Ljubljana in TOZD SPO Ljubljana. V TOZD OGP so dovoljeno višino prekoračili za 2 milijona dinarjev, v SPO Ljubljana pa za 21 milijonov dinarjev. V TOZD OGP Ljubljana imajo kljub temu, da so prekoračili dovoljeno višino osebnih dohodkov, zadovoljiv rezultat, saj se poslovanje temeljne organizacije izboljšuje vsak mesec. Prav tako so tudi v TOZD SPO Ljubljani v primerjavi s polletjem izboljšali svoje poslovanje, saj se je izguba zelo znižala.

Delovna organizacija Gradis pa mora pri razporejanju dohodka na osebne dohodke upoštevati določila dogovora. Po teh določilih je rast osebnih dohodkov odvisna od rasti primerljivega dohodka, to je dohodka, povečanega za minimalno amortizacijo. V Gradisu se je primerljivi dohodek povečal za 12 %. Osební dohodki so večji za 16 %, dovoljeno povečanje pa je po dogovoru le 13 %. Iz tega sledi, da smo po tem periodičnem obračunu preveč razporedili za osebne dohodke in bomo morali v zadnjih treh mesecih povečati dohodek, da ne bomo tudi ob koncu leta med kršitelji dogovora.

Ob tričetrtletju znašajo povprečni osebni dohodki v Gradisu 12094 dinarjev na mesec in so v primerjavi z lanskimi večji za 23 %. Osební prejemki so se povečali prav tako za 23 % in znašajo 14425 dinarjev na mesec.

Kazalnik	Indeks				
	I—IX/82	GN 1982	I—IX/82	I—IX/82	GN 82
Produktivnost	480	554	529	110	95
Ekonomičnost	1,45	1,41	1,41	97	100
Rentabilnost	0,42	0,41	0,39	93	95
Akumulativnost	0,10	0,07	0,08	80	114
D/ph	84,96	92,07	93,06	110	101
OD/ph	34,51	43,08	41,05	119	95

za osebne dohodke namenili 966 milijonov dinarjev. roečani so se za 16 % in dosega 74 % planiranih osebnih dohodkov za leto 1982.

V Gradisu razporejamo osebne dohodke v skladu z našimi merili, sprejetimi z gospodarskim načrtom. Po teh merilih so osebni dohodki odvisni od višine doseženega dohod-

Kazalniki v našem poslovanju

Naš glavni kazalnik je dohodek na pogojno uro (D, ph) in je v Gradisu 93,06 dinarjev. V primerjavi z lanskim obdobjem se je povečal za 10 % in že presega planirano vred-

Nadaljevanje na 4. strani

Nadaljevanje s 3. strani

nost za 1 %. Ob vsakem periodičnem obračunu je vrednost kazalca D, ph visoka, nato malo pade in se ob naslednjem periodičnem obračunu zopet izboljša. Izjema je konec leta, ko je vrednost tega kazalca skoraj vedno nižja kot v septembru.

Naša produktivnost, izražena z vrednostjo lastne proizvodnje na efektivno uro, je 529 dinarjev, kar je nominalno za 10 % več kot lani. Z upoštevanjem porasta cen za 24 % pa se je produktivnost realno zmanjšala za 12 %. Ekonomičnost se je poslabšala.

Rentabilnost, ki je prikazana kot odnos med akumulacijo in vloženimi sredstvi, je tudi slabša.

Akumulativnost tako zaostaja za lansko, presega pa planirano vrednost za letošnje leto.

Kot vidimo, naši rezultati ob zadnjem periodičnem obračunu niso najboljši in si bomo morali prv vsi še bolj prizadevati za izboljšanje našega dela, ki se odraža v poslovnih rezultatih.

ZORA VEHOVEC

Drobne vesti

Ljubljana, skladno s statutom TOZD Inženiring so v TOZD organizirane naslednje enote-oddelki, ki jih vodijo:

IDD — investicijska dela v domovini — inž. Janez Kuštrin

IDT — investicijska dela v tujini — inž. Boris Pečenko

TS — tehnični sektor, priprava dela — inž. Franc Hren

NP — nabava in prodaja — Ivan Božič

ZT — zunanja trgovina — inž. Peter Vrhunc

Ljubljana, Delavski svet SPO je na zadnji seji razpravljal o organizaciji prehrane delavcev, ter imenoval posebno komisijo, ki bo pripravila tozadevno analizo in predlog. Komisijo sestavljajo: Jože Hudolin, predsednik, Marina zaviršek ter Bojan Kovačič.

Maribor, v okviru Centra za izobraževanje je bil v Mariboru organiziran dvodnevni seminar kadrovičkov TOZD in DSSS, na katerem so pripravili Osmutke pravilnika o delovnih razmerjih, pravilnika o vzgoji in izobraževanju ter pravilnika o prerazporeditvi delovnega časa. Vsi pravilniki bodo, kakor tudi delovno gradivo kmalu dani v javno razpravo.

Celje, na svečani seji delavskega sveta dne 28. 10. 1982 so svečano podelili jubilejne nagrade TOZD naslednjim delavcem: Rudi Lukner, Hasip Hračič, Miha Juršek, Vahid Jelečević. Diplomsko za najboljšo enoto pa so prejeli delavci gradbišča Mlekarna Arja vas.

Celje, skladiščniku Salku Imamoviću je nekdo iz predala ukradel bloke za tople malice in kosilo v vrednosti 45.000 dinarjev. Salko je tatvino prijavil, vendar storilca še niso našli.

Nadaljevanje s prve strani

Leta 1980 je bil Gradis razen po številu zaposlenih delavcev večji kot povprečno največja gradbena podjetja Jugoslavije. V letu 1981 pa se približa povprečno največjim podjetjem le po poslovnih sredstvih (in-

deks nivoja 98). Gradisova donosnost (rentabilnost) je zato za 15 % pod povprečjem (leta 1980 16 % pod povprečjem) in je na 13. mestu med 19 OZD (leta 1980 na 17. mestu med 21 OZD). Pač pa je Gradis zelo nadpovprečna organizacija po produktivnosti, saj presega povprečje za 20 % (leta 1980 celo za 27 %). Med največjimi OZD je Gradis na viso-

kem 4. mestu (leta 1980 na 3. mestu).

Novi in zanimivi so podatki o OZD, ki so imele leta 1981 največ investicijskih del v tujini. V posebni preglednici so navedene jugoslovanske, pod črto pa slovenske OZD, ki so bile največje izvajalke investicijskih del v tujini.

Mesto Gradisa, ki sicer ni objav-

NAJVEČJI V GRADBENIŠTVU JUGOSLAVIJE

Rang po DP			Ime, sedež in vrsta OZD	Družbeni proizvod (DP)	Število zaposlenih	Poslovna sredstva (PS)	Celotni prihodek	Donosnost DP/PS	Produktiv. DP/del.	Rang		
80	81	SFRJ								donosn.	produkt.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
—	1	12	Energoprojekt Bg	DO	10.654	6.038	16.882	17.579	0,63	1.764	7	1
2	2	35	Imos Lj.	SOZD	6.092	15.209	15.616	19.585	0,39	401	15	5
1	3	40	Giposs Lj.	SOZD	5.460	14.013	11.011	19.232	0,50	390	12	6
4	4	50	Hidroelektra Zg	SOZD	4.173	11.881	13.992	13.728	0,30	351	19	8
5	5	59	Monting Zg	SOZD	3.808	10.188	6.624	8.069	0,57	374	8	7
3	6	60	IMP Lj.	SOZD	3.667	8.004	7.378	9.235	0,50	458	11	3
7	7	70	25. maj Split	SOZD	3.269	10.924	4.511	9.408	0,72	299	3	12
11	8	74	Hidrotehnik Bg	SOZD	3.130	12.210	7.709	7.920	0,41	256	14	14
8	9	79	Gradis Lj.	DO	2.960	6.962	7.127	9.302	0,42	425	13	4
9	10	81	Industrogradnja Zg	DO	2.868	9.328	5.725	10.849	0,50	307	10	11
12	11	82	SCT Lj.	DO	2.843	5.727	7.631	11.083	0,37	496	16	2
13	12	83	Loyćeninvest Zg	SOZD	2.842	11.890	4.460	7.959	0,64	239	4	16
10	13	84	Kozara B. Luka	SOZD	2.838	14.181	3.637	7.512	0,78	200	2	17
14	14	94	Rad Bg	DO	2.564	7.385	3.993	6.780	0,64	347	5	9
17	15	98	Ratko Mitrović Bg	DO	2.204	6.857	3.466	6.955	0,64	321	6	10
6	16	112	Adrijagrađnja Reka	SOZD	2.186	14.451	5.961	7.573	0,37	151	17	19
18	17	113	Medimurje Cakovec	DO	2.072	7.314	5.903	9.628	0,35	283	18	13
15	18	118	Komgrap Bg	SOZD	1.976	7.778	3.950	8.326	0,50	254	9	15
16	19	119	Pelagonija Sk	DO	1.965	10.923	2.431	6.915	0,81	180	1	18
			Poprečje 19	OZD	3.556	10.066	7.264	10.402	0,49	353	—	—
			Indeksi Gradisa	1981	83	69	98	89	85	120	13	4
				1980	99	78	119	111	84	127	17	3

NAJVEČJI IZVAJALCI INVESTICIJSKIH DEL V TUJINI

Rang 1981	Ime in sedež OZD	Vrednost del v 000 \$	Delavci na gradbišču	
			Jugoslovani	domaćini
1	Energoinvest Sa	545.000	530	1.600
2	Energoprojekt Bg	350.000	2.000	8.000
3	Planum Zemun	176.326	1.728	557
4	Monting Zg	130.000	4.100	150
5	Pelagonija Sk	126.100	2.442	104
6	Naftagas N. Sad	75.000	32	—
7	Invest-import Bg	73.336	84	6
8	Makedonijainvest Sk	65.529	—	—
9	Hidrogradnja Sa	59.843	810	186
10	Rad Bg	59.185	445	—
15a	Gradis Lj.	38.565	714	12
21	Hidromontaža Mb	23.000	600	200
30	IMP Lj.	15.299	333	—
31	Giposs Lj.	14.909	455	—
32	Iskra-commerce Lj.	13.984	45	—
41	Termika Lj.	5.449	245	—
47	Konstruktor Mb	3.523	145	—

NAJVEČJI V JUGOSLAVIJI IN SLOVENIJI

Rang SFRJ			Ime, sedež in vrsta OZD	Družbeni proizvod	Število zaposlenih	Poslovna sredstva	Celotni prihodek	
80	81	Rang SRS-81						
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	1		INA Zg	SOZD	37.861	30.205	146.411	205.834
2	2		Šipad Sa	SOZD	20.528	72.917	58.865	69.067
6	3		Združ. elektr. Bg	SOZD	19.966	15.860	98.478	36.074
4	4		Naftagas N. Sad	SOZD	19.256	17.845	94.102	169.074
3	5		Energoinvest Sa	SOZD	19.048	42.404	88.303	95.247
5	6		RMK Zenica	SOZD	17.588	44.319	95.843	100.418
9	7		Zavodi CZ Kragujevac	SOZD	13.646	48.687	43.158	44.827
7	8	1	Iskra Lj.	SOZD	12.991	29.942	36.304	43.499
11	11	2	Zdr. el. podj. Sl. Mb	SOZD	11.163	16.655	69.681	19.463
12	14	3	Slov. železarne Lj.	SOZD	9.995	18.113	32.531	39.166
25	26	4	Zdr. podj. stroj. Lj.	SOZD	7.333	16.538	16.538	20.956
23	27	5	Uniles Lj.	SOZD	7.144	16.500	—	31.856
22	28	6	Slovenijales Lj.	SOZD	7.113	15.339	25.930	37.528
32	33	7	TAM Mb	SOZD	6.150	14.159	15.850	39.040
34	35	8	Imos Lj.	SOZD	6.092	15.209	15.616	19.585
24	40	9	Giposs Lj.	SOZD	5.460	14.013	11.011	19.232
30	44	10	Gorenje T. Velenje	SOZD	5.061	16.829	20.438	35.124
36	45	11	REK T. Velenje	SOZD	5.049	6.993	14.034	9.247
—	46	12	Kemija Lj.	SOZD	4.812	6.457	10.177	18.656
40	60	13	IMP Lj.	SOZD	3.667	8.004	7.378	9.235
68	61	14	GLG Bled	SOZD	3.396	5.298	6.422	11.496
75	62	15	Sava Kr.	SOZD	3.393	6.577	8.479	11.346
62	79	16	Gradis Lj.	DO	2.960	6.962	7.127	9.302
83	82	17	SCT Lj.	DO	2.843	5.727	7.630	11.083
85	85	18	Kema Mb	SOZD	2.768	4.725	6.195	9.054
79	88	19	HP zdr. pod.	SOZD	2.730	5.196	6.824	9.417
81	92	20	Elkom Mb	SOZD	2.670	7.867	4.380	7.335

ljeno v »Ekonomske politiki«, je sorazmerno visoko, saj bi bil uvrščen na 16. mesto v Jugoslaviji, oziroma glede na objavljene podatke na 1. mesto v Sloveniji med izvajalci investicijskih del v tujini.

Spričo množice števil ne navajamo še pregledov iz »Gospodarskega vestnika«, ki ima OZD razvrščene po dohodku, pri čemer ne upošteva sestavljenih organizacij. Po tem pregledu je DO Gradis v Sloveniji na 4. mestu za kranjsko Iskra, jeseniško železarno in mariborskim TAM — in pred SCT, Železarno Ravne in REK Velenje.

Lani smo v podobnem članku na koncu zapisali, da s prikazanimi rezultati in primerjavami nismo zadovoljni in dodali, da se bodo prikazana gibanja nadaljevala. Tako moramo žal ugotovljati uresničitev napovedi in hkrati ob vse večjem zmanjševanju investicijske izgradnje v naši družbi predvidevati podobna gibanja tudi po vsej Sloveniji.

Stane Uhan

Za doslednejšo uveljavitev samoupravne delavske kontrole

Iz seminarja za člane samoupravne delavske kontrole

Moč delavskega razreda je v njegovi organiziranosti, kamor spada tudi aktivno delovanje samoupravne delavske kontrole. O organiziranosti, vsebini dela in bodočih nalogah SDK v Gradisu, je v glavnem tekla razprava na seminarju za člane SDK in predsednike OO v Ljubljani. Razpravo na seminarju so vodili: prof. Zdravko Troha, RSZSS, Marija Fedran, dipl. pravnik, iz občin. sindikalnega sveta in namestnik okrožnega javnega tožilca v Ljubljani Franci Mazi, dipl. pravnik in Lojze Cepuš.

Med samoupravni družbeni nadzor, spada tudi delo delavske kontrole, ki je pomemben instrument za spoštovanje in zagotavljanje zakonitosti družbene lastnine, odgovornosti ter pravic vseh delavcev. Dosedanje izkušnje in delo Gradisove SDK, kažejo na dosežene uspehe, zlasti če bežno pogledamo teme razprav na sejah SDK, kot so: nadurno delo, trošenje materialnih stroškov,

občasni obračuni, izgube, odpisi osnovnih sredstev, nagrajevanje kooperantov itd. Mnogo je bilo tudi govora o izvajanju stabilizacijskih ukrepov in spremljanju poslovanja. Organ delavske kontrole seveda ni »notranja policija« niti sam ne odloča, pač pa opozarja in daje predloge samoupravnim organom, če pa ti ničesar ne ukrenejo lahko delavska kontrola sodeluje z družbenimi pra-

vobranilci, skupščinami občine, DPO. Delavska kontrola tudi ni strokovni organ, kot npr. SDK.

Za uspešno delo delavske kontrole je nujno načrtovanje dela, osredotočiti na izvajanje stabilizacijskih in planskih nalog, nadziranje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, na izvajanje sklepov delavskih svetov, izvršilnih in poslovnih organov, delitvi dohodka in drugo. Pri tem je v vsakem primeru potrebna obveščенost, kajti neobveščенost je lahko razlog za prepozno ukrepanje.

Ko so udeleženci seminarja ob začetku in zaključku odgovarjali na postavljena vprašanja je prišlo do izraza, da so člani SDK le premalo seznanjeni z dogajanjem v TOZD,

DO, da se dostikrat križajo. Interesi poslovnih in vodstvenih struktur z interesi in nalogami delavske kontrole, da ponekod ne dobivajo vabil in gradiv za pomembnejše seje, da se dogovorjeni sklepi neizvršujejo v celoti, da jih osnovna organizacija sindikata premalo podpira, ter, da je bilo dosedaj premalo storjenega za usposabljanje članov SDK.

Se bi lahko naštevati njihove pripombe. V vsakem primeru pa je bil seminar, koristno napotilo za nadaljnjo delo samouprave delavske kontrole v Gradisu. Seminar je po oceni večjine v celoti uspel, le škoda, da na seminarju ni bilo članov delavske kontrole iz Maribora, OGP in železokrivnice.

Lojze Cepuš

Prošnja za sodelovanje pri zbiranju slovenske pripovedne slovstvene folklorne

V sekciji za ljudsko slovstvo pri Inštitutu za slovensko narodopisje (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v Ljubljani je v pripravi zbirka slovenskega slovstvenega folklorne gradiva (bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovori), pri kateri želimo dati prednost novemu terenskemu gradivu.

Prizadevamo si, da bi bila zbirka kolikor mogoče popolna, zato se z upanjem in prepričanjem, da naš klic ne bo zaman, obračamo tudi na cenjene bralce Gradisovega vestnika z naslednjo prošnjo:

— prosimo in vabimo vas, da bi bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovore in mogoče še kaj podobnega, kar živi v vašem okolju ali zgojil le še v spominu iz mladih dni, zapisali in poslali na Inštitut za slovensko narodopisje na spodaj navedeni naslov. Veseli bomo, če se bo Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, uganek, pregovorov pri omenjenem Inštitutu obogatil z vašim prispevkom, saj to pomeni kamenček več v mozaiku slovenske kulturne — v tem primeru slovstvene dediščine. Vaše

delo bomo ustrezno citirali in na primerem mestu poudarili — kadar bo do predvidene izdaje pač prišlo.

Pri tem je treba opozoriti, da ne pridejo v poštev prepisi ali obnove iz starih zbirk ljudskih pravljic, pripovedk ipd., saj te že imamo na razpolago in jih bomo vsekakor primerno upoštevali.

— druga možnost je ta, da nam sporočite naslove ljudi, za katere veste da z njimi ljudsko oz. ustno oz. folklorno izročilo še živi. Ob priložnosti bi jih obiskali sami in njihove pripovedi posneli na magnetofonski trak.

V vsakem primeru pa prosimo, da navedete natančen naslov pripovedovalca, njegove rojstne podatke in poklic, prav tako pa tudi naslov in omenjene podatke zapisovalca ter kraj in datum zapisa oz. pripovedovanja.

Zanesljivo pričakujemo vašo pošto in vas v tem upanju prav lepo pozdravljamo.

MARIJA STANONIK

ZELENA LUČ ZA TOZD INŽENIRING

Z zadovoljstvom smo sprejeli vest, da je zaključeno konstituiranje našega — Gradisovega — novega TOZD Inženiring.

Da veliko pričakujemo od njega in da se zavedamo težav, ki ga čakajo v prvem obdobju poslovanja, zato mu želimo dobrodoščilo.

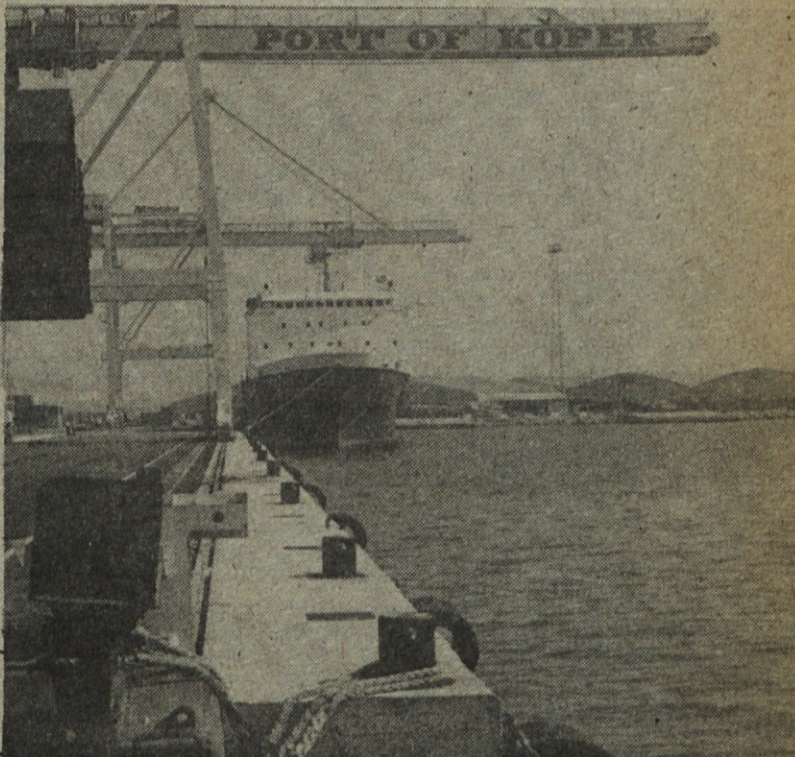
Predvsem bi radi poudarili, da je naš TOZD — Biro za projektiranje Ljubljana z vsemi svojimi razpoložljivimi kapacitetami in izkušnjami vsak trenutek pripravljen na sodelovanje zlasti na tehničnem področju, tako konstruktivnem kot arhitektonskem.

Posebej ne bomo naštevati referenc ter izkušenj posameznikov, predvsem pa celovitih ekip, saj smo dovolj dolgo skupaj.

Poudarili bi le to, da imamo glede na trenutno gospodarsko situacijo ter redukcijo investicij proste kapacitete, kar naj bi čimbolj upoštevali ob zasedbi novih delovnih mest v konstituiranem TOZD Inženiring.

Predlagamo, da se pred prvimi novimi potrebami po kapacitetah, identičnih našim sestanemo in domenimo za trajno sodelovanje, če je potrebno tudi v obliki dogovora, kar bi olajšalo planiranje našega in vašega dela.

Direktor biroja Boris Vede, dipl. inž. arh.

Obala za kontejnerje, ki jo je zgradil naš tozd GE Koper je velika pridobitev za Luko Koper

Gradimo v Titovem Velenju

Delavci našega tozda v Celju so v preteklosti zgradili številne objekte v Titovem Velenju, kjer je Gradis prisoten že več kot 20 let. Tako tudi sedaj gradimo dva objekta. To sta stanovanjski objekt Šalek in nova pošta v Velenju.

STANOVANJSKI OBJEKT ŠALEK

Za investitorja TGO Gorenje smo v Titovem Velenju pričeli z gradnjo stanovanjskega objekta E-1, v sklopu katerega je lokal, ki ga bomo gradili v I. fazi in zaklonišče za 200 oseb.

S pripravljalnimi deli smo pričeli 17. 6. 1982, z gradbenimi deli pa 2.

8. 1982. Trenutno je na gradbišču zaposlenih 21 delavcev, ki zaključujejo dela na temeljih, temeljnih zidovih in zasipih, pričeli pa smo z izvajanjem kletnega dela. Izdelan je prvi takt, opažen z velikostenskimi NOE opaži, ki smo jih predhodno obnovili na gradbišču. Dela potekajo po planu. Sledijo nadalje dela na kletnem delu i zaklonišču. Zaklonišče bomo opažili s sestavljivim opažem Grosuplje, ki je z manjšim rastom bolj prilagodljiv in je sestavljanje opažev v takem primeru hitreje. Dela vodi vodja sektorja Oto Holzinger skupno z delovodjo Stanislavom Čohom in Rankom Vukeličem.

V bloku E-1 bo 45 dvo in trisobnih stanovanj. Tehnologija izgradnje so lite stene (opaž NOE) in omnia plošče. Kletna etaža je v nivoju terena oz. obstoječe ceste in je stanovanjska. V vzhodnem delu objekta je predviden poslovni lokal, ki ga bomo zgradili do I. faze.

V ostalih etažah so stanovanjski prostori in od tretjega nadstropja dalje tudi pokrite terase.

Podstrešni del ni izkoriščen in je dostopen le za popravilo strehe. Rok za izgradnjo objekta je 14 mesecev od pričetka del, predračunska vrednost pa je 74 milijonov dinarjev.

OBJEKT PTT

Objekt PTT je lociran ob rekonstruirani Kidričevi cesti, v sklopu stanovanjskega kompleksa Šalek II.

Je to lirsne velikosti 62 x 25 m, ima klet in tri nadstropja, višina od kleti do slemena pa je 11,5 m. Objekt PTT se dilatacijsko deli na objekt »B« in »A«. V kletnem delu objekta »A« je zaklonišče.

Plošče so armiranobetonske lite

na mestu in debeline 20 cm. Vse stresne površine so izolirane preko parodifuznega sloja s termoizolacijo, na objektu »B« pa je dvokapnica.

Fasade objekta bodo v glavnem izvedene iz ALU trapezne pločevine, stopnišče objekta »A« bo iz silikatne opeke, stopnišče objekta »B« pa iz demit fasade, nekaj pa bo tudi vidnega betona.

Do sedaj je bilo vgrajeno 2.600 kub. m betona, 234 t armature in 12.000 kv. m opaža.

Tudi na objektu PTT prihaja do določenih zastojev oz. otežitev dela, kar je posledica pomanjkanja določenih materialov in dolgih dobavnih rokov.

Trenutno se vsa dela odvijajo v objektu »B«, ker moramo v kratkem času objekt prostorsko predati zaradi dobave in montaže PTT opreme.

Prepričani smo, da bomo objekt pravočasno in kvalitetno predali.

H. O.

Ob zaključku meseca požarne varnosti

Naša trajna naloga je preprečevati požare

Mestni štab CZ pri skupščini mesta Maribor je ob koncu meseca požarne varnosti pripravil ob sodelovanju s koordinacijskim odborom za LO in DS pri mestni konferenci SZDL razgovor z novinarji dnevnikov in glasil združenega dela o požarnem varstvu na območju mariborskih občin. V prvih devetih mesecih je, po podatkih požarnega inšpektorja gorelo kar 188-krat. Škoda, ki jo je povzročil požar znaša 107.844.000 dinarjev. To je enkrat več, kot lani celo leto. Gmotna škoda pa je v primerjavi z letom 1978 za celih 340,77 odstotkov večja.

Po besedah požarnega inšpektorja preventivne službe znotraj delovnih organizacij in krajevnih skupnosti niso dovolj usmerjene v požarno varstvo. Redki pa tudi niso primeri, da gledajo ponekod na požarno varnost kot na odvečno nalogo.

Če lahko verjamemo podatkom in ugotovitvam ustreznih strokovnih služb nastane 80 odstotkov vseh požarov zaradi človekovega nepravilnega ravnanja, prenizke stopnje delovne discipline, nespoštovanja predpisov, neustrezne usposobljenosti in končno tudi zaradi prenizke stopnje osveščenosti in požarno varstvene kulture.

Kako pa je s to stvarjo pri nas? Za oceno smo poprosili varnostnega inženirja v mariborski gradbeni enoti Ivana Verheja: »Lahko rečem, da požarni varnosti pripisujemo enako pomembno vlogo, kot varstvu pri delu.

Pri tej stvari ne delam razlike, ko na primer obiščem gradbišče. Posle-

dice požara so lahko še kako velike, da moramo o tem prav vsi resneje razmišljati. Seveda je v gradbeništvu nekoliko težje, ker imamo gradbišča, ki so med seboj precej oddaljena. Vendar moramo reči, da dobro sodelujemo z vodji sektorjev, ker se oboji zavedamo odgovornosti. Redni preventivni pregledi po gradbiščih precej pripomorejo k temu, da številke, ki govorijo o številu požarov in nesreč v naši enoti niso v porastu. Kljub temu ne smemo biti zadovoljni z tem kar smo dosegli. Prav preprečevanje požarov in nesreč mora biti naša stalna naloga.«

Da bi morali biti kljub organizirani službi varstva pri delu vsi še bolj dosledni, smo se prepričali na gradbišču VTS-laboratorijski objekt, kamor sva se odpravila z varstvenim inženirjem Ivanom Veherjem.

Moram takoj reči, da to ni poseben velik objekt in da je bilo večina stvari vzorno urejenih. Vsa dokumentacija, ki jo je ob prihodu kod običajno zahteval varstvenik je bila na svojem mestu prav tako gasilni aparati, budno varstvenikovo oko pa je med žagovino okoli krožne žage odkrilo nekaj »čikov«, kar je zgovorno pričalo o nespoštovanju požarno varstvenih predpisov. Tudi table, ki bi opominjale, da je tukaj prepovedano kaditi ni bilo zaslediti. Zaenkrat še ni bilo posledic, morda pa bomo že jutri morali poročati o požaru. Žaga, ki tudi ni bila zaklenjena (zagonsko stikalo) sicer ne more povzročiti požara, lahko pa napravi invalida delavca, ki nepoučen sploh me bi smel imeti dostopa do krožne žage. Posledice — bolje, da o tem ne razmišljamo.

Poleg gorljivega stiropora, ki je bil sicer pravilno zložen, je bil res gasilni aparat, v posmeh pa je stal samo pol metra vstran sod z oljem. Res da je bil sod last SPO-a, škoda pa bi bila Gradisova.

Rekli smo, da smo obiskali manjše gradbišče, toda tudi na manjših gradbiščih so lahko veliki

požari. Prihodnjič bomo obiskali kakšno večjo gradbišče ali obrate in se prepričali kako tam skrbijo za varstvo pri delu in kako se bojujejo proti rdečemu petelinu. Zaenkrat pa naj velja **BOLJE PREPREČITI KOT ZDRAVITI.**

FRANJO ŠTROMAJER

Nezaklenjena krožna žaga, okrog nje pa polno »čikov« ... daleč od varnosti IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije se je začelo z literarnim večerom

GRADISOVE NAGRADE

JOŽE FERJAN
IVAN JANZEVEC
RUDI KRAKER
STANE MIHELIC
NIKOLA NOVAK
SLAVA OBERLEIT
ANTON PETROVIC
IVAN PODGORSEK
FRANC PREDIKAKA
INŽ. SASA SKULJ
JANEZ ZUPAN

PROJEKTANTSKA SKUPINA

MIRO KAJZELJ, SILVO ZAVRATNIK, BOSTJAN KOLENC

GRADISOVA ODIČJA PODELJENA

Morda bo kdo rekel, »Gradisove nagrade« se delijo 4. oktobra, ob obletnici ustanovitve Gradisa. Danes so že »zastarele«. Toda temu ni tako. Gradisove nagrade so najvišja priznanja poedinca ali skupini, pa naj se razdelijo ob obletnici ali ob prazniku 29. november. Svojega namena in pomena ne izgubijo. Moralno in materialno priznaje za svoje delo je gotovo najvišja vrednota, ki ga človek lahko doseže.

Kot vsako leto smo tudi letos nagradencem postavili nekaj vprašanj iz različnih področjih in njihove odgovore in misli objavljamo v celoti

poštenim delom lahko obdržali sloves Gradisa na takem nivoju, kot nas do sedaj poznajo investitorji. Ker že čutimo pomanjkanje dela v gradbeništvu, sem prepričan, da je naš kolektiv toliko močan in sposoben, da bo prebrodil tudi to krizo.

Ivan Janževč — Železokrivnica

Poklic sem pridobil v Gradisu

Začel sem pri gradnji HE Moste, maja 1948. Takrat nam ni bilo

Rudi Kraker — OGP Ljubljana

V Gradisu sem si pridobil bogate življenjske izkušnje

Presenečenja v življenju so zares redka. Tako je bilo tudi, ko sem zvedel, da sem med letošnjimi gradisovimi nagradenci tudi jaz. Zato mi gradisova nagrada pomeni veliko priznanje za moje dosedanje delo, obenem pa obveznost za nadaljnje delo, tako na delovnem mestu, kot pri razvoju delovne organizacije.

Nikola Novak — Ravne

Gradis mi je drugi dom

Petintrideset let sem ostal zvest član velikega kolektiva Gradis razen prekinitev, zaradi služenja vojaškega rokca. Lahko bi rekel, da je bil 'GRADIS' moj drugi dom. Delovne naloge so me vodile po raznih krajih domovine in sicer: od gradnje mostu na Muri v Petanjclih nato meljskega mostu v Mariboru, nato izgradnja avtomobilske industrije TAM Maribor, kasneje izgradnja železarne Ravne na Koroškem, avtoceste

smo morali izpolniti tudi mnoge težavne naloge.

Moja želja je, da bi pri Gradisu dočkal tudi zaslužen pokoj.

Gradisove nagrade nisem pričakoval, zato me je toliko bolj prijetno presenetilo. Zanj se iskreno zahvaljujem!

Celotnemu Gradisovemu kolektivu želim v bodoče še veliko uspeha.

Stane Mihelič — KO Ljubljana

O sebi ne govorim rad, toda če že moram iz mojega dolgoletnega dela,

delavnic je nastala proizvodnja gradbene opreme in iz prejšnjega izdelovalca obrtniških del za potrebe gradbeništva sem postal izdelovalec gradbene mehanizacije. No in sedaj, ko imam do upokojitve še nekaj let, se zgodovina ponavlja. Kovinski obrati zopet gradimo, ne sicer tako kot takrat v letu 1948 t. j. z lopato in krampom, vendar pa je doba samoodpovedovanja zopet pred nami. Koristi te investicije, s katero bomo dobili boljše delovne pogoje pa žal zaradi skorajšnje upokojitve ne bom dolgo užival, vendar pa zaradi tega nisem nevoščljiv, saj vem, da bo sadove tega dela uživala

vrši mesečni obračun in vse analize o uspešnosti posameznega sektorja. Za vsako gradbišče izdelamo tudi mesečni plan, ki je osnova za delovno nalogo organizatorjev proizvodnje. V sistem nagrajevanja je v TOZD vključen celotni kolektiv. Skrbimo tudi za modernizacijo naše opreme. V letu 1981 in 1982 smo poleg ostale opreme in strojev nabavili tudi konterjernerje za opremo gradbišč, kar nam omogoča hiter in učinkovit pričetek del. Izpopolnjujemo tudi organizacijo tesarskega obrata, ki naj bi prešel od posojanja opreme k pripravi in izdelavi opazev. Prepričani smo, da bomo samo s

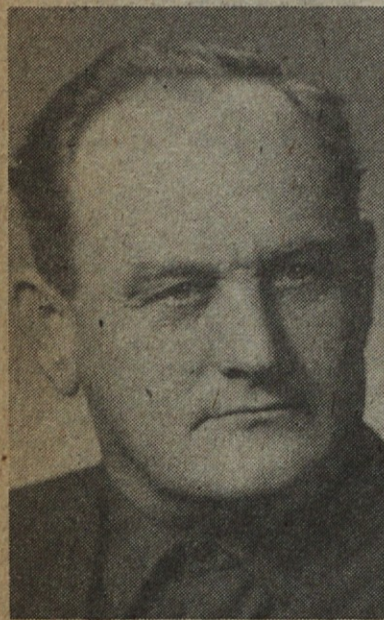
stopke, ki dosežejo pa prav nasprotno učinke. Morali bomo opustiti drago administriranje in bolj zaostri odgovornost tistih, katerim smo zaupali izvedbo posameznih nalog.

Za visoko priznanje pa v vsakem primeru najlepša hvala.

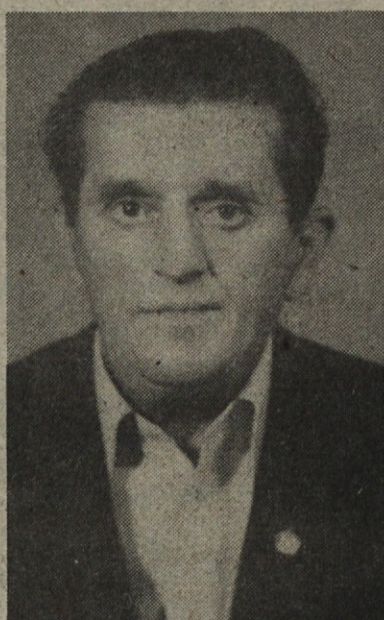
Franc Predikaka — Maribor

Kar imaš mine, kar znaš ostane

S kolektivom sem povezan že od otroških let. Moj oče, kovač pri

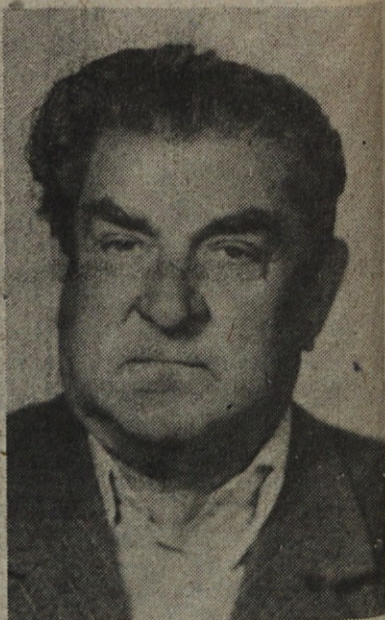
Jože Ferjan

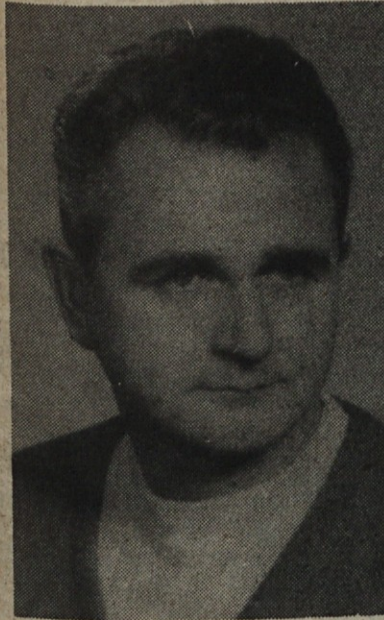
Ivan Janževč

Rudi Kraker

Nikola Novak

Stane Mihelič

Anton Petrovič

Franc Predikaka

Ivan Podgoršek

Jože Ferjan — Jesenice

Prva skrb mi je vedno bilo delo

Vest, da sem letos med gradisovimi nagradenci, me je zelo iznenadila. Res, da sem pri Gradisu preživel že več kot pol svojega življenja, vendar nikdar nisem premišljeval o priznanju ali nagradi, pač pa mi je bila prva skrb edino delo. Zavedam se, da uspeha pri delu nisem mogel doseči le s svojim delom, pač pa le s skupnim delom svojih vestnih sodelavcev v kolektivu Gradisa na Jesenicah.

Mislím, da moramo vsi v našem TOZD-u še bolj vestno opravljati svoje delo, ker bomo le z dobrim in

lahko, zlasti nam je mankala mehanizacija. Delali smo ročno, toda električno smo le uspešno in kvalitetno izgradili. Dokaz vsa leta obratuje brez zastojev. Delal sem tudi na drugih gradbiščih kot so slap Savica, Papirnica Vevče itd., ter leta 1969 pristal v železokrivnici.

V Gradisu sem obiskoval razne tečaje ter si pridobil naziv kvalificiranega železokrivca, ves čas sem rad delal, pomagal pri organizaciji nove železokrivnice, na katero smo lahko ponosni.

Nagrada pomeni zame najvišje priznanje za skoraj 35-letno delo v Gradisu.

Moje dolgoletno sodelovanje pri Gradisu mi bo ostalo v lepem spominu. Pri podjetju sem si pridobil bogate življenjske izkušnje, kater sem skušal posredovati tudi mlajšim sodelavcem, kar upam, da mi je uspelo. Menim, da so se tovariši in tovarišice v našem podjetju, ki si gradisovo nagrado zaslužijo, vendar pa mnogokrat iz neznanih vzrokov ostanejo pozabljeni. Na vprašanje kakšno naj bi bilo naše skupno delo v bodoče menim, da bi bilo potrebno zbuditi pri vseh članih kolektiva pravičen odnos do dela in sodelavcev, predvsem pa občutek odgovornosti do sebe, podjetja in družbe v celoti. Za nagrado pa vsekakor najlepša hvala.

Krško — Brežice, cementarne An-hovo in zopet železarne Ravne. Večino svojega delovnega časa sem preživel na terenu odvojen od družine, saj sem bil samo v Ravnah na Koroškem celih 27 let. Sedaj so me končno delovne obveznosti pripeljale bližje doma in sicer na gradbišče v TAM Maribor, kjer opravljam delovne naloge zadnje štiri leta.

Na vprašanje, ki ste mi ga zastavili, bi vam odgovoril: Od kar sem se zaposlil, sem vedno opravljal svoje delovne naloge, z veseljem in ponosom sem, da sem postal član tega velikega Gradisovega kolektiva. Delo mi ni bilo nikoli pretežko, čeprav mi v tem dokaj dolgem delovnem stažu ni bilo vedno z rožicami poslano, saj

bi omenil: V Gradis TOZD Kovinski obrati Ljubljana sem prišel v težkem letu 1948 in kot mal fant začel življenjsko pot v ključavničarski delavnici. V tistih časih smo pričeli z udarniškim ureditvijo pogojev za normalno delo t. j. izdelavo delavniških hal. Ta leta ustvarjanja pogojev za delo so bila polna samoodpovedovanja in sama po sebi niso bila lepa vendar pa naš je družila mladostna zagnanost in tovarštvo. Moje življenje je dolgo potekalo po terenu, glede na to, da smo bili Kovinski obrati formirani za potrebe Gradisa, ki je na gradbiščih potreboval tudi usluge kovinarjev. Leta so tekla in z leti se je spremenila tudi dejavnost. Iz prejšnjih obrtniških

generacija ključavničarjev, kateri sem tudi jaz prenesel del svojega znanja in izkušenj.

Anton Petrovič — Celje

Inovacije, naše notranje rezerve

Ker me sprašujete o poslovanju in uspehih celjske enote, potem moram reči, da je naša TOZD v zadnjih letih uvedla pri poslovanju vrsto novosti, ko so v veliki meri prispevale k našemu uspehu.

Za vse naše objekte so sestavljene interne cene, na podlagi katerih se

specializacijo proizvodnje dosgli večje učinke. V TOZD-u je razvita tudi inovacijska dejavnost. Naš sistem interne cene nam omogoča tudi bolj točen izračun prihrankov, ki so osnova za izračun nagrade. Osebnost mislim, da je ravno na področju inovacij največ notranjih rezerv. Morali pa bi biti bolj odprti pri vrednotenju ustvarjalnosti vsakega posameznika in s tem vsodbujati vključevanje čim večjega števila predlagateljev. Dosedanji dolgotrajni postopki in zahtevana dokumentacija skoraj onemogoča neposrednim proizvodnim delavcem intenzivnejše vključevanje. Mnogokrat je žal tako, da bi preprečili zlorabe, vpeljemo komplicirane administrativne po-

Gradisu me je pripeljal v podjetje pred 29 leti. Gradbeništvo mi je prešlo v kri že kot otroku, ko so nam zidarji postavljali nov dom na pogo-rišču leta 1945.

Se danes se spominjam očetovih besed: »Sin, kar imaš mine, kar znaš pa ostane.« Tako sem se vključil v Gradisov kolektiv že kot zidarski vajenec v Kidričevem.

Želja po znanju me je vlekla dalje. Končal sem delovodsko solo ob delu.

Priznanje, ki ga sprejemam mi pomeni veliko. To je priznanje mojih sodelavcev, a hkrati priznanje tudi njim samim. Kajti vse uspehe sem doživel v njihovi sredini.

Ponosen sem na Gradis, na vsak

Gradisov znak na gradbiščih širom domovine in tujine.

Ta znak naš tudi združuje in prav je tako, kajti le z združenimi močmi bomo kos nalogam, ki nas čakajo.

Ivan Podgoršek — Ljubljana

Utrjujemo zavest pripadnosti Gradisu

Prišel sem k Gradisu leta 1946 kot izučeni tesar. Moje prvo delo je bilo na avtocesti Ljubljana — Vrhnika. Bil sem še zelo mlad, zato me to ni niti motilo, da smo spali v barakah in pod kozolci. Nato sem delal po gradbiščih po celi Ljubljani, Zalogu, Ankaranu, Medvodah.

Če pomislim, na tiste čase, kako je bilo, se človek kar nasmehne. Namesto strojev je bila samokolnica pa še ta lesena, kramp in lopata, namesto avtobusa pa je bil trolejbus in kolo za prevoz na delovno mesto, pa če tudi po 15 km na dan.

Kljub temu sem z veseljem hodil v službo, in rad delal, četudi smo delali

lahko med gradbince dobili dovolj kvalitetni kader. Nadalje bolj dosledno izvajati nagrajevanje po delu, dati večji poudarek na strokovno usposabljanje delavcev ter seznanjati delavce z novo mehanizacijo, z novimi materiali in novo sodobno tehnologijo gradnje. Med našimi delci bi morali bolj gojiti in vzbuditi zavest pripadnosti GRADIS-u.

Inž. Saša Skulj

Dobro organizirano in močno gradbeništvo — pogoj za uspehe

Nagrada, veseli sem je. Hkrati me obvezuje, da bom vse svoje sile posvetil gradbeništvu, zlasti danes, ko celotno naše gospodarstvo posluje v zelo težkih razmerah, vsled primanjkljaja deviz je otežkočen uvoz zadostnih količin repromateriala in goriva. Da bi obvladovali te težave, se izkopal iz velikih deviznih dolgov in

stava, ki je nujno potrebna za razvoj družbe.

Potrebno bo zaustaviti nadaljnji večji pad investicij, oživiti gospodarstvo in povečati njegovo akumulacijsko moč. Predvsem pa bo potrebno z manj denarja ustvariti več — zgraditi več. Potrebno je graditi bolj racionalno, tako v pogledu cene investicije kot kasnejših eksploatacijskih — pogonskih stroškov.

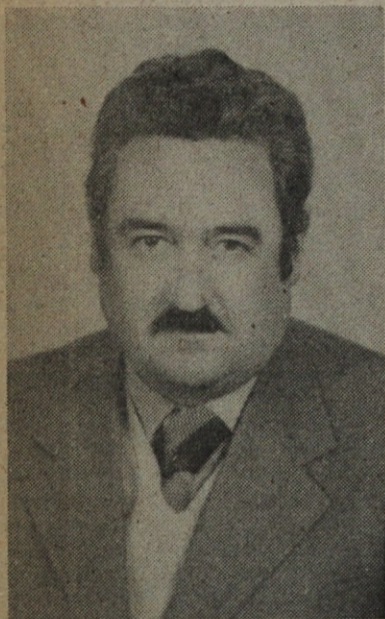
Tu pa je velika naloga gradbeništva! Tej nalogi primerno naj bi se gradbeništvo posvetilo in organiziralo, samoupravno povežalo, razvijalo raziskovalno delo in dvignilo produktivnost ter svojo učinkovitost.

Samo dobro organizirano in močno gradbeništvo — povežano v svoji panogi ter z ostalim gospodarstvom, bo sposobno v večji meri izvajati dela na tujem, si ustvariti trajnejše tržišče za svojo dejavnost ter za izvoz blaga in investicijske opreme drugih naših proizvajalcev.

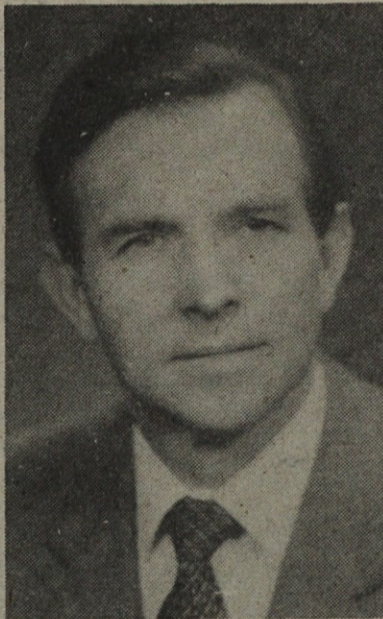
Naš cilj torej je: nadaljevati razvoj gradbeništva, industrije gradbenega materiala in industrije investicijske opreme, razvijati tehnologijo in znanje, vse z namenom, da dosežemo nivo produktivnosti, kva-

težki mehanizaciji. Moje delo ni lahko, zlasti v času našega gospodarstva, borbe za stabilizacijo.

Ovire pri zadovoljivi gradbišč po zahtevnih strojih in ostalih delovnih pripravah je v tem, da tega v glavnem primanjkuje. Pred vsem opreme kar je tujeja izvora, doma pa ni proizvajalca. V zadnjem času nastajajo večje težave pri uvozu rezervnih delov in plačila teh z deviznimi sredstvi. Posledice se že kažejo v tem, da se nekaterih strojev ne more popraviti, niti z doma improviziranimi deli. Ker se z znanimi gospodarskimi težavami pričakujejo še manjše možnosti nabave mehanizacije iz uvoza, priporočam večjo pazljivost in skrb za pravilno uporabo in vzdrževanje strojev med delovnim procesom. Priporočil bi tudi še večje sodelovanje, tako kot je bilo včasih med TOZD-i. Predvsem med delavci, katerih delovno opravilo je uporaba in vzdrževanje mehanizacije. Le tako bomo dosegli s skupnimi močmi, da naša mehano-opremljenost, če že ne bo naraščala, vsaj pasti ne sme. Vsem je znano, da produktivnost in s tem dohodek poraste z večjo uporabo strojev, ne pa s potnimi sragami.

Janez Zupan

Inž. Saša Skulj

Priznanje za 30 let dela v Gradisu je letos prejela tudi Slava Oberleit

pod težjimi pogoji kot danes. Velikokrat pa je bilo potrebno delati tudi več kot 8 ur.

V tem času se je zelo veliko delavcev zamenjalo, le malo nas je ostalo tako dolgo.

Imam lepe spomine na pretekla leta, saj smo delali v dobrih odnosih med seboj. Z mnogimi delavci sem delal, toda veliko jih ni več med živimi.

Ko takole premišlujem, koliko smo naredili v vseh teh letih, pa si mislim, da bi mogoče še kaj več, če bi bolj pazili na gradbeni material, izboljšali odnos do dela ter bolje vrednotili neposredne proizvajalce na gradbiščih, kajti le z boljšim vrednotenjem njihovega dela bomo

zagotovili dovolj sredstev za nujni uvoz, mora naše gospodarstvo več in bolj produktivno proizvajati, uvajati tehnologijo, ki naj temelji na lastnih surovinah in znanju ter še veliko več izvažati predvsem na konvertibilno tržišče. Te gospodarske razmere pogonjujejo v gospodarstvu in v celotni družbi manjšo akumulacijo in predvsem manjšo sredstev za investicije, zato se je obseg naložb že bistveno zmanjšal in bati se je, da se bo še zmanjševal. S prekomernim zmanjševanjem investicijskih naložb se bodo zmanjševale možnosti prestrukturiranja gospodarstva, možnosti za izgradnjo kapacitet, ki bi proizvajale za izvoz in ogrožena bi bila vsaj minimalna rast gospodar-

litete, znanja in medsebojne povezanosti ter kapacitet, ki bodo sposobne učinkovito opravljati naloge na področju domačih investicij ter sposobne še razširiti dejavnost in uspešnost gradbeništva na težkih tujih tržiščih.

Janez Zupan — SPO Ljubljana

Mehanoopremljenost se mora večati

Gradisova nagrada me zadoljuje, to pa pomeni še večjo skrb lahko in

Slava Oberleit — Maribor

Delo mora biti opravljeno

32let mineva od takrat, ko sem se zaposlila v Gradisu. Če za trenutek pomislim nazaj, moram priznati, da nisem povsem zadovoljna s tem, kar sem v teh letih naredila. Morda bi mi uspelo kaj več, toda takrat, ko je človek najbolj ustvarjalni ima tudi druge obveznosti, ustvarja si družino, ki ji mora posvetiti tudi del svojega časa.

Čeprav sem predlani prejela državno odlikovanje — Red dela s srebrnim vencem — mi Gradisova

Po IV. kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije

Kultura v Gradisu šepa

Srečanje se je začelo 18. 10. z otvoritvijo likovne razstave in literarnim večerom v KS Stadion za Bežigradom. Likovna razstava je bila odprta do 22. 1. 1982, ko je bil slavnostni zaključek srečanja na Gospodarskem razstavišču. Nastopili so pevski zbori in glasbene skupine, ki so dali končni pečat IV. kulturnemu srečanju gradbenih delavcev Slovenije.

Na likovnem področju nas je predstavljal vzgojitelj doma Otona Zupančiča, Vladimir Valant. S fotografijami sta nastopila Franjo Štromajer iz Maribora in Ludvik Snajder iz SPO Ljubljana. Z literarnimi pri-

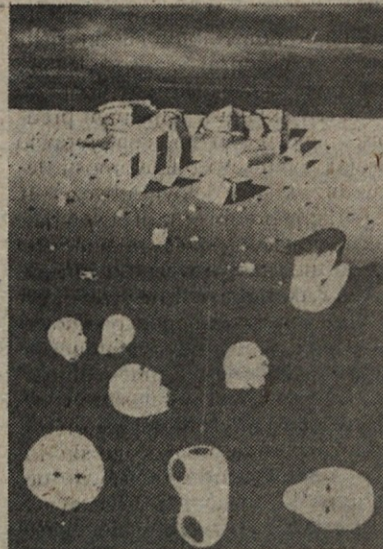
spevki smo nastopili trije pesniki: Milenko Nikić, Milodin Masanović in Vitomir Duričić. Izbrane pesmi so predstavljene na literarnem večeru. Likovna razstava je bila dobro obiskana in dobro ocenjena; o tem pričajo zapiski v knjigi obiskov.

Na zaključni prireditvi so nastopili:

Mešani pevski zbor SGP Grosuplje,

Mešani pevski zbor Pionir Novo mesto,

Mešani pevski zbor SCT Ljubljana,

Vladimir Valant, TOČKA VRAČANJA

Moški pevski zbor Salonit Anhovo,

Mešani pevski zbor EM Hidromontaža Maribor,

Oktet Obnova Ljubljana

Mešani pevski zbor SGP Primorje Ajdovščina,

Moški pevski zbor SGP Kograd Dravograd

Moški pevski zbor IMP Ljubljana

Mešani pevski zbor Stane Kosec, Gameljne

Vokalno instrumentalni ansambel Črni asfalt SCT Ljubljana

Godba na pihala — Salonit Anhovo

Vokalno instrumentalni ansambel EM Hidromontaža.

Vokalno instrumentalni ansambel Ingrad Celje.

Vsaka skupina je zapela dve pesmi v presledkih pa so nastopili člani recitacijske in dramske skupine SCT Ljubljana.

Tako se je končalo IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije, ki je bilo za nekatere pravo doživetje zaradi visoke ravni kulturnega ustvarjanja. Za nekatere pa tega srečanja sploh kot da ni bilo. Žal smo Gradisovci med temi drugimi čeprav slovimo kot veliko gradbeno podjetje — vendar pa se tega po tako majhnem zastopstvu naših delavcev ni dalo čutiti.

Zgovorno priča tudi podatek, da sva se velikega zaključka udeležila le dva Gradisovca — čeprav so bili plakati obešeni povsod in smo dovolj pisali v časopisu — nekateri pa so celo osebno prejeli vabila za zaključno prireditev. Vendar žal ni bilo nikogar, da bi si ogledal dosežke na področju amaterske kulture.

Če bi prišel, bi gotovo lahko občutil, da tako velika delovna organizacija kot je Gradis, ne bi smela ostati tako nezainteresirana za področje kulture.

To je težko spoznanje, zato želim in upam, da bo kdo o tem vsaj premišljeval, če ne tudi kaj popravil.

MILENKO NIKIĆ

IV. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije se je začelo z literarnim večerom

Boršnikovo srečanje

Kultura je del nas — Gradisovcev

...Naj bo letošnje Boršnikovo srečanje namenjeno komedijantom še bolj kot doslej, čeprav se jim bo po opravljenem delu vedno znova mudilo domov, sprejmite jih, v kratkih trenutkih trajanja Boršnikovega srečanja s Hamletovsko skrbjo, pozornostjo in spoštovanjem.

»Ravnajte z njimi po svoji časti in veljavi,« pravi Hamlet, »poskrbite, da bodo, dobro nastanjeni, glejte, da bodo z njimi dobro ravnali, zakaj oni so zrcalo in skrajšana kronika dobe; boljše za vas, ako dobite po smrt slab

nagrobnik, ko da ste pri njih na slabem glasu, dokler živite,« je na začetku Boršnikovega srečanja v Mariboru dejal predsednik IO skupščine Boršnikovega srečanja Branko Gombač.

Letošnji pokrovitelj 17. Boršnikovega srečanja je bil kolektiv Tovarne avtomobilov in motorjev. Slavnostni govornik na otvoritvenem večeru je bil Andrej Marinc, predsednik CK ZKS. Tudi gradbena enota iz Maribora kot tozdr Gradisa je povezana z tem dogodkom, saj je

izvajalec del na izgradnji novega dela gledališča. Tudi letos so se delavci Gradisa potrudili in opravili vsa dela, ki bi eventuelno onemogočila normalno delo Boršnikovega srečanja. Kljub težavam, ki pestijo tudi gradbenike, so dela na novi zgradbi opravili kvalitetno, pa tudi zahtev-

nost gradnje je bila vsaj v začetku fazi zelo velika. Ko že omenjamo Gradis kot izvajalca del na SNG, ne moremo mimo tega, da si je letos ogledalo predstave Boršnikovega srečanja lepo število gradisovih delavcev. Se več pa jih bi bilo, če bi organizator upošteval želje gradisovcev. Le ti so si želeli še enkrat toliko vstopnic kot so jih nato dobili. Resnici na ljubo je potrebno povedati, da v zadnjem času narašča zanimanje za kulturne prireditve med našimi delavci. To je posledica dobrega dela komisije za kulturo v gradbeni enoti, pa tudi časa v katerem se nahajamo. Seveda pa je potrebno vsrkavati kulturne dobrine čez vse leto in ne samo v času Boršnikovega srečanja. Posebno pri mladih bi bilo potrebno vzbuditi večje zanimanje za gledališče. Morda pa je le, to srečanje nekaka vspodbuda mladim, da tudi kdaj čez leto obiščejo gledališče.

Ignacij Boršnik

F. Š.

Nov most na Ravnah

Delavci Gradisa z Raven zaključujejo gradnjo novega mostu pri kino dvorani na Ravnah na Koroškem. Stari most je bil porušen že pred časom, vendar se je z gradnjo novega odlašalo predvsem zaradi spremembe načrta.

Prvotno je bilo namreč načrtovano, dobo novi most širok okrog sedem metrov, saj naj bi po njem peljala obvoznica za naselje Kotlje. Pred časom so bili ti načrti spremenjeni in to tako, da bi zgradili še en most in obvožno cesto za Kotlje pri javorniški kapelici v bližini Voite peči, tako da bi cesta peljala pod Javornikom. Novo most pri kino dvorani bo torej širok le štiri metre in bo brez pločnikov, saj bo namenjen le dovozu v naselje ob Malgajevi cesti in bližnji okolici.

Novi most na Ravnah bo povsem betonski, njegova gradnja pa bo veljala okrog štiri milijone dinarjev. GV

Novice iz gradbeništva

NAJVEČJA OPEKARNA V EVROPI

V 24. mesecih je v vasi Bogdanovci pri Ubu, SR Srbija, beograjska delovna organizacija Ivo Lola Ribar projektirala in zgradila največjo tovarno opeke v Evropi; ki bo sedela v sestavi gradbenega podjetja »Trudbenik« iz Beograda. Investicijska vrednost opekarne je znašala 460 milijonov dinarjev. Proizvodni proces je popolnoma avtomatiziran, tako da bo v tovarni delalo samo 108 delavcev v treh izmenah.

Delo disciplinske komisije v Celju

Ena od pomembnih karakteristik naše samoupravne socialistične družbe je, poleg ostalega, tudi ta, da delavci v skladu z veljavnimi predpisi neposredno in enakopravno urejajo odnose o odgovornosti delavcev za kršitve delovne obveznosti.

Sedanji predpisi ne izpostavljajo več le pravice delavcev, ampak istočasno tudi naše obveznosti in dolžnosti. Zakon pravi, da je delavec odgovoren osebno, obenem pa smo delavci med seboj tudi vzajemno odgovorni. Pri tem moramo vedeti, da je odgovornost disciplinska in tudi odškodninska, oziroma materialna odgovornost za povzročeno škodo.

Statut temeljne organizacije določa, da za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti ali drugih kršitev delovne discipline, ugotavljanje odgovornosti in izrekanje ukrepov zaradi teh kršitev, delavci temeljne organizacije volijo disciplinsko komisijo. Število članov disciplinske komisije določa SaS o združevanju dela delavcev; v naši TOZD ima komisija 5 članov in 5 namestnikov,

od katerih sta 2 voljena iz liste, ki jo določi zbor združenega dela Skupščine občine Celje. V Pravilniku o delovnih razmerjih določimo delavci TOZD lažje in hujše kršitve delovne obveznosti. V istem samoupravnem aktu je opisan tudi način uvedbe in vodenja disciplinskega postopka ter ukrepi, ki jih komisija izreče, ko ugotovi oz. dokaže kršitev discipline delavcu v postopku.

Delovna disciplina je, kot vsi vemo, zelo pomembna faktor za nemoteno in čimbolj produktivno delo. Žal ima disciplinska komisija naše temeljne organizacije vse več dela, kar kaže na to, da je zavest posameznih članov kolektiva glede odgovornosti slabo razvita. Narasčanje števila disciplinskih postopkov pa pomeni, da postajamo doslednejši in se zavedamo, da je naša dolžnost prijaviti disciplinski komisiji kršitev, s katero smo seznanjeni.

V preteklem letu je disciplinska komisija obravnavala 34 kršitev delovnih obveznosti:

- zaradi neopravičenih izostankov 30 disciplinskih postopkov
- zaradi odklonitev del in nalog 1 disciplinski postopek
- zaradi ponarejanja listin 1 disciplinski postopek
- zaradi povzročanja pretepa 1 disciplinski postopek
- zaradi neprimernega odnosa do sodelavcev 1 disciplinski postopek
- skupaj 34 disciplinskih postopkov.

Disciplinska komisija je glede tega izrekla 2 opomina, 3 javne opomine, 17 delavcem je prenehalo delovno razmerje, dvanajstim pa je bil izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja pogojno za dobo 1 leta.

Do oktobra 1982 je disciplinska komisija obravnavala 22 kršitev delovnih obveznosti, osem delavcev pa je še v postopku. Razen dveh primerov alkoholizma so bile vse ostale obravnavane kršitve zaradi neopravičenih izostankov z dela. Disciplinska komisija je izrekla 3 opomine, 1 javni opomin, trem delavcem je prenehalo delovno razmerje pogojno za dobo enega leta, 14 delavcem pa je prenehalo delovno razmerje v temeljni organizaciji.

Alenka Rojnik

PRVI DOMAČI SUHI OMET

Ze dve desetletji v svetu izdelujejo in uporabljajo tako imenovani »suhi omet«. Pred kratkim smo ga začeli proizvajati tudi pri nas. Prve količine suhega ometa, imenovanega »Podralin« so proizvedli v Industriji gradbenega materiala v Đurđevcu. Suhi omet pri nas izdelujejo po posebnem postopku na osnovi suhega odprašenega kremenčevega peska. Kvadratni meter površine obdelane s Podralinom stane okrog 130 dinarjev. C. P.

DROBNE VESTI

Ljubljana, zaradi boljšega poslovanja v tužini je bil imenovan začasni poslovni odbor za DE Frankfurt v sestavi:

inž. Franc Gačnik, direktor TOZD Maribor

inž. Jože Ločnikar, direktor TOZD Ljubljana

Božo Lukač, direktor TOZD Jesenice

Tone Zaletelj, direktor TOZD Ravne na Koroškem

Suwaira, na zadnji konferenci sinikata P-202-D so izvolili več odborov in komisij, med njimi: Odbor za prehrano: Dušan Doljak, Đjordje Kasnja, Ivan Kukovec.

Odbor za nastanitev: Momčilo Dubravac, Života Mitič, Marjan Cukmas,

Disciplinsko komisijo: Adolf Kranjc, Stevo Milanovič, Silvo Ostasevski in Milivoj Kuzmanovič

Odbor za cene: Mario Janušič, Ivan Lovec, Radiša Todorović.

Lojze Cepus

Pravni nasveti

VPRAŠANJE:

D. M. nas sprašuje, koliko dni izrednega plačanega dopusta mu pripada ob selitvi.

ODGOVOR:

V naših pravilnikih o delovnih razmerjih imamo določeno, da ima delavec pravico biti odsoten z dela do sedem dni v posameznem koledarskem letu, pri čemer ima pravico do nadomestila osebnega dohodka v primerih, ki so naštetih v pravilniku. Med te primere sodi tudi preselitev z družino, in sicer: kadar gre za preselitev z družino iz enega kraja v drug kraj, pripadata delavcu dva dni, kadar gre za preselitev z družino v istem kraju; pa pripada delavcu en dan odsotnosti z dela s pravico do nadomestila osebnega dohodka.

VPRAŠANJE:

Delavec, ki služi vojaški rok, sprašuje v kolikem času po odslužitvi vojaškega roka se mora javiti na delo v TOZD.

ODGOVOR:

Delavec se mora zglasti v TOZD ter pričeti z delom v 30 dneh od dneva, ki je v vojaški knjižici zapisan kot zadnji dan vojaškega roka. V času, ko je delavec na odslužitvi oz. doslužitvi vojaškega roka, pravice in obveznosti, ki se pridobivajo iz dela, mirujejo. Služenje vojaškega roka ne šteje v delovno dobo.

VPRAŠANJE:

P. K. sprašuje, kakšna dela oz. naloge opravljajo delavci, ki so invalidi oz. imajo zmanjšano delovno zmož-

nost glede na določila naših pravilnikov o delovnih razmerjih TOZD.

ODGOVOR:

V naših pravilnikih o delovnih razmerjih TOZD imamo zapisano, da ima delavec, pri katerem nastopi invalidnost, pravico delati na svojem ali na drugem ustreznem delovnem mestu, če to zmore glede na svojo preostalo delovno sposobnost brez poklicne prekvalifikacije oz. dokvalifikacije.

Delavca, ki ima zmanjšano zdravstveno in delovno zmožnost, je treba s poklicno prekvalifikacijo oz. dokvalifikacijo usposobiti za določeno delo in mu dati delo, za katerega je usposobljen v TOZD.

Delavcu z zmanjšano zdravstveno in delovno zmožnostjo, ki pa je s poklicno rehabilitacijo sposoben določeno delo opravljati uspešno in dosega osebne dohodke po delovnih uspehih in vrednosti svojega prispevka v višini, kot jih dosega drugi

delavci pri takih delih, je TOZD dolžna z raznimi sredstvi in pripomočki ustrezno prirediti delovne pogoje; šele nato se takega delavca razporedi na to delovno mesto.

TOZD je v skladu z zakonom dolžna zagotavljati možnosti zaposlovanja invalidnih oseb po njihovih sposobnostih. V primeru, da se za določeno delovno mesto prijavi več oseb, imajo prednost nezaposleni invalidi, če njihove strokovne in druge zmožnosti ustrezajo zahtevam dela.

TOZD je dolžna z obrazloženim sklepom obvestiti tako osebo o odklonitvi njene prednostne pravice pri zaposlitvi.

Delavcu, ki mu pristojni zdravstveni organ zaradi invalidnosti (glede na preostalo delovno zmožnost) določi krajši delovni čas, se tako določen delovni čas ne sme podaljšati niti v petdnevnem delovnem tednu.

Mira Bartol

Srečanje naših veteranov v Strojno prometnem obratu

Ni bilo prvo, pa verjetno tudi ne zadnje srečanje upokojencev SPO. Že leta se srečujejo v jesenskih dneh ne glede na vreme. To srečanje je za naše nekdanje sodelavce velik praznik. Že od vsega začetka so prihajali v Gradiso delavci, ki so prevzemali delo s stroji. Bili so z vseh koncev Slovenije, zadnje desetletje in še prej pa tudi iz naših drugih republik.

Iz tega se da razbrati, da se upokojenci pretežno dobivajo le na teh srečanjih, ker so sicer medsebojno oddaljeni in le redke so priložnosti za občasna srečanja med posamezniki. Kruta resnica, je, da se med seboj srečujejo največkrat le še na pogrebeh.

Srečanja za vsakega posameznika pomenijo mnogo. Vsak izkoristi trenutek časa, da pokramlja s tistim, s katerim je na blatnih gradbiščih delil dobro in slabo. Na hitro se obudijo spomini — prijetni in neprijetni, eni in drugi pa so vgrajeni v njihov mozaik življenja. Včasih še tako zoporni in neprijetni doživljaji danes kot anekdote lahko zvenijo prav zabavno.

Naši nekdanji sodelavci so dejansko začeli z golimi rokami. Popravljali so predvojne in medvojne stroje in z njimi deloli. Mnogo truda je bilo vložena v delo z zakrpanimi in okornimi stroji. Kljub temu se je mnogo napravilo. Delalo se je s srcem in velikim čutom odgovornosti.

Ta generacija je dočakala tudi prehod na novo tehniko. Hitro so obvladali nove stroje, ki so bili mnogo lažji za delo in so jih z velikim veseljem tudi upravljali. Znali so vzljubiti delo in stroj, katerega je marsikdo teh veteranov imel za člana svoje družine.

Taki se še danes zdrznejo, ko si ob takih priložnostih ogledajo kako gradbišče in vidijo drage stroje zanemarjene, kot da bi bili brez gospodarja. Minuli mesec pa so se sešli naši upokojenci v SPO, kjer jih je seznanil direktor inž. Fidler s sedanjim delom, težavami in načrti. Pozdravila sta jih tudi predsednik DS Tone Stanonik in predsednik sindikata Janez Tomšič. Z zanimanjem

so med potjo v Pomurje prisluhnili tudi teh pomočniku direktorja tov. Gartnerju, ki jih je podrobno seznanil o delih doma in v tujini. Spotoma so si ogledali del SPO v Mariboru, novi dvoetaži most v Mariboru ter ostale objekte v Pomurju.

Za dobro organizacijo in energijo, ki je potrebna na taki poti, je na vsesplošno zadovoljstvo poskrbel tov. Šiftar.

Letošnje srečanje je popestrilo nekaj žena naših veteranov. Že več

let pogrešamo naše žene — upokojenke, ker se ne udeležujejo srečanj. Vemo, da imajo določene težave, vendar vse prav gotovo ne. Prosimo in vabimo vas na naslednje srečanje, če boste le imele možnost.

V imenu celotnega kolektiva želimo našim upokojencem mnogo zdravja in srečanj, oni pa se nam zahvaljujejo za to prijetno srečanje in nam želijo čim več uspehov pri delu.

Ludvik Šnajder

Upokojenci SPO v Pomurju

Alkoholizem krade delovne ure, sili v nesrečo pri delu

November, mesec boja proti alkoholizmu

V novembru namenimo vsako leto nekoliko več pozornosti izredno perečemu družbenemu problemu, boju proti alkoholizmu, ocenimo naša prizadevanja ter sprejmemo dogovore za nadaljnjo aktivnost.

Koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije in Skupščina SR Slovenije sta po obravnavi analize akcijskega programa boja proti alkoholizmu v oktobru letos sprejela ustrezna stališča in sklepe. Ugotovljata, da ta program še vedno predstavlja ustrezno izhodišče za pripravo konkretnih aktivnosti.

Alkoholizem moramo ocenjevati kot množični družbeni pojav, kar potrjujejo med drugim tudi naslednje ugotovitve: 10 odstotkov izostankov z dela je zaradi alkoholizma; 20 odstotkov delavcev v industriji ima zaradi alkohola neposredne ali posredne težave pri delu; alkoholik dva meseca na leto izostane z dela in 10 let manj dela zaradi invalidnosti; tretjino nesreč pri delu s smrtnim izidom ali hujšo telesno poškodbo in večje število prometnih nesreč pripisujemo alkoholizmu; v Sloveniji je okoli 10 tisoč družin, v katerih se pojavlja alkoholizem z dramatičnimi posledicami.

Ugotavljamo, da je temeljni vzrok za premajhno učinkovitost na področju boja proti alkoholizmu v tem, da je odnos celotne družbe do alkoholizma preveč strpen.

Boj proti alkoholizmu je zahtevna in trajna družbena naloga, ki zahteva še večjo uskaljenost, vztrajnost in doslednost. Zato morajo vsi družbeni dejavniki v skladu s svojo vlogo ter objektivnimi možnostmi konkretno opredeliti svoje naloge in jih dosledno izvajati.

Osnovni nosilci boja proti alkoholizmu morajo biti organizacije združenega dela, saj pomeni boj proti alkoholizmu tudi boj za večjo produktivnost, večjo delovno disciplino in odgovornejši odnos do dela. Pri tem je treba okrepiti vlogo koordinacijskih odborov pri občinskih konferencah SZDL, kjer so frontno povezani vsi družbeni dejavniki v

skupnih naporih za zmanjšanje alkoholizma in njegovih posledic.

V naših prizadevanjih in načrtovanju aktivnosti mora imeti osrednjo vlogo preprečevanja alkoholizma, predvsem ustrezno informiranje ter vzgoja in izobraževanje. Tudi zdravljenje alkoholikov in odpravljanje posledic alkoholizma morata biti ozko povezana s preprečevanjem.

Koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije bo v tem mesecu pripravil oceno uspešnosti stališč II. konference SZDL Slovenije o boju proti alkoholizmu in narkomaniji še posebej vlogo in delovanje subjektivnih sil. Gradivo bo vsebovalo tudi usmeritve in konkretne naloge na tem področju. Delo, ustvarjalnost, solidarnost in odgovornost predstavljajo najširšo podlago tudi za učinkovitejšo družbeno akcijo boja proti alkoholizmu in drugim zasvojenostim.

Z ustvarjanjem ustreznega družbenega vzdušja in s sodelovanjem vseh delovnih ljudi in občanov nam bo uspelo postopoma zmanjšati obseg in posledice tega družbenega zla in s tem zagotoviti ustreznejšo socialno varnost delovnih ljudi in občanov, večje delovne uspehe ter omogočiti vsestranski razvoj osebnosti in humanizacijo družbenih odnosov na osnovah samoupravljanja.

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA BOJ PROTI ALKOHOLIZMU IN NARKOMANIJ PRI PREDSEDSTVU RK SZDL SLOVENIJE

Srečali so se upokojenci mariborske enote

Čeprav je kazalo, da bo dež pokvaril prijetno srečanje mariborskih upokojencev, je popoldan le posijalo sonce. V dvorani gasilskega doma RUŠE, kjer so si najprej ogledali temkajšnje gradbišče se je zbralo kar lepo število starih znancev. Obrazi so jih sijali od zadovoljstva ob ponovnem snidenju. Harmonikar je raztegnil meh in zadonela je lepa slovenska pesem, pa tudi kakšna zagorska je bila vmes.

Direktor Franc Gačnik jim je orisal čas od lanskega snidenja pa do

dan. Za vedri del je poskrbel dramski igralec Janez Klasič z odlozkom monodrame DEBELE ZGODBE PETRA FULEŽA. Prijetno pa so presenetili ponovno mladinci (brata DVORSAK in Adela Ferlež) z kratkim skečem na račun administracije pri vodiljavnu pokojnin.

Prijetno razpoloženje je trajalo do večera, ko so se počasi razšli z željo, da so čez leto dni ponovno snidejo.

Franjo Štromajer

Gradisovi strelci, pripravite se V počastitev dneva jugoslovanske ljudske armade bo v Mariboru strelski turnir

Strelci iz Kovinskih obratov Maribor organizirajo 11. 12. 1982 počastitveno strelsko tekmovanje za Dan JLA na lastnem strelišču na Studencih. Pričetek tekmovanja bo ob 8. uri zjutraj. Ekipe iz Mariborskega področja bodo tekmovali zjutraj, druge, ki so bolj oddaljene, pa po prihodu. Zaključek tekmovanja bo ob 13. uri.

Nastopile bodo petčlanske moške in tričlanske ženske ekipe. Streljalo se bo s petimi poizkusnimi streli in dvajsetimi za oceno.

Na turnir vabimo vse strelce iz naših tozdov, obvezno pa se ga morajo udeležiti strelci DSSS, LIO Škofja Loka, SPO, GE gradnje Ptuj, GE Maribor in GE NG Maribor. Dogovorite se na izvršnih odborih sindikata za pomoč oziroma za povračilo potnih stroškov.

Na svidenje v Mariboru. Pridite, ne bo vam žal, čaka vas presenečenje.
Lukvik Šnajder

Stanovanja zaklepamo, kaj pa v službi?

V sklopu akcije NNNP se je v mariborski gradbeni enoti v soboto, 6. novembra sestal komite za splošno ljudsko obrambo v tej temeljni organizaciji. Pregledali so stanje pripravljenosti v morebitni resnični akciji. Po komisijah so pregledali požarno varstveno stanje na strokovnih službah, ter ravnanje delavcev z družbeno lastnino. Po pregledu dokumentacije in prostorov, ki služijo za nemoteno delovanje obrambne zaščite, ki je sestavni del splošnega ljudskega odpora, so bili člani zadovoljni z zatečenim stanjem. Čudil pa jih je malomarn odnos nekaterih zaposlenih do družbene imovine. Prenekatero pisarne so nezaklenjene,

na pisalnih mizah so bili elektronski računalniki vredni poltretji milijon starih dinarjev, da o odprtih (nezaklenjenih) pisalnih mizah ne govorimo. Nekateri kljub vednosti ne zaklepajo številčnice na telefonih vključenih celo v mednarodni promet. Le malokateremu pa je prišlo na misel, da bi pokril svoj pisalni stroj. Vse to, ta dan ni imel večjih posledic, lahko pa jih ima že jutri.

Davek, ki bi ga plačali zaradi nepoštovanja družbene imovine bi bil prevelik. Na tem izpitu so nekateri padli, toda že jutri imajo priložnost, da opravijo popravni izpit.

F. S.

Organizirani smučarski tečaji Gradisa v letu 1983

Za leto 1983 je Komisija za šport in rekreacijo, ki deluje pri Konferenci OOZS GIP GRADIS vnesla v svoj plan in program dela organizacijo smučarskih tečajev, za naše delavce in njihove otroke.

Glede na lanskoletne izkušnje, ko smo organizirali tečaje v času zimskih počitnic, smo videli, da je bilo zanimanje zanje veliko. Zato smo se v letošnjem letu odločili, da bomo to vrsto športno rekreativne dejavnosti razširili in popestrili.

Prav tako bomo tudi letos organizirali skupaj tečaje za začetnike (to so osnovni tečaji) in nadaljevalne. Poleg smučarskih tečajev bomo imeli v popoldanskem času tečaje učenja in izpopolnjevanja smučarskega teka, kajti tereni v okolici Gozd Martuljka in Kranjske gore so idealni za začetnike in tudi za izkušene smučarje tekače.

Letošnjo zimsko sezono bomo izvedli štiri tečaje in sicer:

1. Tečaj bo organiziran v času zimskih šolskih počitnic za delavce z otroci od 23. 1. 1983 do 29. 1. 1983.

Potekal bo v Gozd Martuljku (Kranjska gora), hotel Špik in sicer 50 oseb. Prav tako bi za ta tečaj povedali, da smo omejili starostno strukturoza otroke od 6. leta starosti dalje.

2. Tečaj bo organiziran prav tako v čas zimskih šolskih počitnic za delavce z otroci TOZD-ov mariborskega bazena od 31. 1. 1983 do 6. 2. 1983 na smučišču Pohorja za cca 50 oseb. Prav tako imamo tu za otroke omejeno starost od 6. leta dalje, tečajniki pa se bodo vsako jutro pripekljali na smučišče Pohorja, na katerem bodo imeli šolo smučanja po dogovoru.

3. Tečaj bomo organizirali samo za delavce Gradisa od 13. 2. 1983 do 19. 2. 1983 v Gozd Martuljku-Kranjska gora, hotel Špik za cca 40 oseb.

4. Tečaj bomo prav tako organizirali samo za delavce in sicer od 20. 2. 1983 do 26. 2. 1983 v Gozd Martuljku-Kranjska gora, hotel Špik za 25 oseb.

Za vse tečaje se lahko prijavijo popolni začetniki, do takih, ki že dobro obvladajo smučanje, kajti tudi takim bomo nudili ustrezno izpopolnjevanje učenja tehnike smučanja.

Finačno bo organizacijo tečajev, to je stroške učiteljev in vaditeljev ter potrebnih ustreznih rekvizitov, krila Konferenca OOZS GIP GRADIS. Za kritje stroškov žičnice delavcem in njihovim otrokom pa naj bi participirale sredstva OOZS TOZD, na predlog Konferenca OOZS GIP GRADIS, kakor tudi njene komisije za šport in rekreacijo. Tako, da bi delavci plačali penzijske stroške v hotelu in 50 % stroškov žičnice. Penzijski stroški v hotelu Špik za leto 1983 so naslednji:

1. polni pension — odrasli 460 din

2. polni pension — otroci od 7. do 14. leta 440 din

3. polni pension — otroci do 7. leta 400 din

Vse zainteresirane delavce obveščamo, da se lahko prijavijo za tečaj pri organizatorju športne rekreacije, Alojz Polajnarju, GIP GRADIS, kadrovska socialna služba, Šmartinska 134-a, Ljubljana, telefon 441-422. Ob prijavnini bo potrebno vplačati akontacijo 1.000 din na osebo.

Športni pozdrav!

ALOJZ POLAJNAR

NAGRADNA KRIZANKA

Pravilno izpolnjeno

krizanko pošljite

na naslov uredništva

do 30. novembra 1982

ZAHVALA

Zahvaljujem se sodelavcem tozda kovinski obrati Ljubljana za iskreno sožalje, za darovane vence in tolažilne besede ob smrti mojega očeta.

JOŽE PLAZAR

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izhaja mesečno v 10.000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Milenko Nikić, Ludvik Šnajder, Franjo Štromajer, Rudolf Ludvik, Zorana Klun, Mirko Zemljič. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana Šmartinska 134 a, 61000 Ljubljana.

				SESTAVIL: JOŽE J. PETELIN	DEL LJUBLJA- NE	ZNAMKA TUJIH CIGARET	DEL ROKE	SIJ, BLESK	POLITIK EBAN	VRSTA MEMICE	MIRUJOČI DEL ELEKTRO MOTORJA	EKSPERTI ZA KEMIJO	AMERIŠKI PEVEC IN IGRALEC (FRENKIE)
				NAŠA SOSEDNA DRŽAVA									
				IZGUBITEV MOČI									
				BABICA									
				GLAS, ZVOK				DUH	BAZA ALKOHOLA IVAN POTRČ				
GRADIS	VARUGO KRALJ POTO- PITEV			VZKLIK NESTRP- NOSTI	GRADIS	NEMŠKO ON		ROJSTNI KRAJ IVANA TAVČARJA					
DNINAR V JUŽNI AMERIKI					JEZERO V ITALIJI SEVERNO OD RIMA	MESTO V ROMUNIJI V BLIŽINI NAŠE MEJE	GRADIS	SVETILO	RUSKI BIOLOG ŠPANSKA PODZEMNA JAMA				
TEMELJ, BAZA								INDUSTRI- JSKA RASTLINA					
TELOVA- DN ELEMENT				VEZNIK PAKET				PANJ					
DECA								ČUFAR TONE MENIŽNI DOLŽNIK					VELETOK NA PIRI- NEŠKEM POLOTOKU
POKRAJI- NA V ITALIJI								ANTON TORKAK KRAJ PRI RIBNICI					
GRADIS	PASTIRSKA PESEM	SOMBOR BREZ- VLADJE			PRIJETEN VONJ								
LOVSKA NASTAVA					CELOVSKI ŠPORTNI KLUB	ANTIENI VERSKI ODPADNIK OSCAR YALE							
DOMAČE ŽENSKO IME				MESTO OB VOLGI VSZ TUJE MO- ŠKO IME								DOKTOR	BALADI SORODNA PESEM IME PEVKE SRŠEN
AMERIŠKI FILOZOF IN PISEK (GEORG)									LITERAT GIDE LITERARNO DELO				
TRD IN ČVRST MINERAL						TELUR			POKLOP KONICAŠ- TI BOZI- LVI MEČ				
ZVEZNA DRŽAVA V ZDA					IME REŽISERJA CLAIRA	FRANCOSKI PISATELJ (EMILE)	ČEŠKI DENAR BARIJ					MAKARSKA HRUPEN VZKLIK	
BIKOV GLAS				NAŠ OTOK V JADRANU KREATICA ZA LIRO				PRIPADNI- CA AVAROV					FRANCOSKA TEORISTI- ČNA ORGANI- ZACIJA
LEPO CVETOČA LONČINICA								PEČ LJUDSKA TEHNIKA	REKA SKOZI RIBEUB TANTAL				
PRIDELEK ENEGA LETA							DENARNI- CA						
NEPRO- FESIONA- LEC							VINORO- DNA RASTLINA			VRSTA KONJSKEGA TEKA			

